

KVALITETSDEKLARATION

Formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor samt improduktiv skogsmark

Ämnesområde

Miljö

Statistikområde

Markanvändning

Produktkod

MI0605

Referenstid

2018

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	4
1.2 Statistikens innehåll	4
1.2.1 Objekt och population	4
1.2.2 Variabler	6
1.2.3 Statistiska mått	6
1.2.4 Redovisningsgrupper	6
1.2.5 Referenstider	6
2 Tillförlitlighet	7
2.1 Tillförlitlighet totalt	7
2.2 Osäkerhetskällor	9
2.2.1 Urval	10
2.2.2 Ramtäckning	10
2.2.3 Mätning	11
2.2.4 Bortfall	14
2.2.5 Bearbetning	14
2.2.6 Modellantaganden	15
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	17
3 Aktualitet och punktlighet	17
3.1 Framställningstid	17
3.2 Frekvens	18
3.3 Punktlighet	18
4 Tillgänglighet och tydlighet	18
4.1 Tillgång till statistiken	18
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	18
4.3 Presentation	19
4.4 Dokumentation	19
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	19
5.1 Jämförbarhet över tid	19
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	19
5.3 Sam användbarhet i övrigt	19
5.4 Numerisk överensstämmelse	19
Allmänna uppgifter	20
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	20
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	20
C Bevarande och gallring	20
D Uppgiftsskyldighet	20
E EU-reglering och internationell rapportering	20
F Historik	20
G Kontaktuppgifter	20

Statistikens kvalitet

1 Relevans

Statistiken redovisar fakta för fyra olika former av skogsmark: formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor vid föryngringsavverkning, samt för improduktiv skogsmark. Den är till stora delar en sammanställning av redan publicerad statistik inom flera statistikprodukter, som SCB, Skogsstyrelsen och SLU ansvarar för. Statistiken bygger på olika metoder och indata; administrativa register, geodata, stickprovsundersökningar i fält och enkätundersökningar. Kvaliteten i statistiken varierar därmed mellan de olika formerna och de variabler som ingår.

Mer information om delmängdernas kvalitet finns hos de myndigheter som producerar statistik för respektive delmängd.

Länkar till kvalitetsdeklarationer och dokumentationer för delmängder:

Skyddad natur:

www.scb.se/contentassets/9335da8f14fa4cb3bce584a756f428bb/mi0603_kd_2018_kh_190524_2.pdf

Biotopskydd och naturvårdsavtal:

skogsstyrelsen.se/globalassets/statistik/kvalitetsdeklarationer/biotopskydd-och-naturvardsavtal/2018-kvalitetsdeklaration-biotopskydd-och-naturvardsavtal--jo1402.pdf

Frivilliga avsättningar: www.skogsstyrelsen.se/globalassets/aga-skog/skydda-skog/om-regeringsuppdraget-frivilliga-avsattningar.pdf

Miljöhänsyn vid föryngringsavverkning:

skogsstyrelsen.se/globalassets/statistik/kvalitetsdeklarationer/miljohansyn/2019-kvalitetsdeklaration-miljohansyn-vid-foryngringsavverkning.pdf

Riksskogstaxeringen: www.slu.se/centrumbildningar-och-projekt/riksskogstaxeringen/om-riksskogstaxeringen1/om-inventeringen/

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

För första gången redovisas sammanhållen statistik för fyra former av skogsmark; formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor vid föryngringsavverkning och improduktiv skogsmark.

Statistiken är till stora delar en sammanställning av redan publicerad statistik inom flera statistikprodukter, som SCB, Skogsstyrelsen och SLU ansvarar för. Delar av statistiken har publicerats tidigare, men under senare år haft en tillfällig paus i produktionen.

Statistikproducenter är myndigheterna Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och SLU. SCB:s uppgift som statistikansvarig myndighet är att sammanställa och publicera statistiken.

Den sammanställning som publiceras här, har tagits fram som en del i ett regeringsuppdrag, där Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket, Sveriges

Lantbruksuniversitet (SLU) och SCB tilldelades uppgiften att utarbeta en sammanhållen statistik för skogsmark.¹ Bakgrunden till uppdraget var att regeringen saknade en övergripande sammanhållen och officiell statistik om arealen skogsmark, med uppgifter om vilka instrument som har använts för skydd av skogsmark och utvecklingen över tid. Statistiken behövdes för att följa upp skogspolitikens jämställda mål, inklusive etappmålet om skydd av landområden, sötvattensområden och marina områden.

Ytterligare en orsak till statistiken var slutsatser i Riksrevisionens rapport², där det uttrycktes behov av en ökad samsyn kring vilka arealer som skulle tillgodoräknas formellt skydd respektive frivilliga avsättningar. Riksrevisionen menade att det fanns behov av ny statistik i syfte att möjliggöra en transparent och jämförbar uppföljning och rapportering av etappmålet till riksdagen, samt en ökad samordning av statistiken för detta. Den statistik som redovisas här är dock inte värderad i relation till nationella eller internationella mål.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistiken efterfrågas av olika delar av samhället; inom offentlig och privat sektor, samt på nationell och regional nivå. Användare är bland annat Näringsdepartementet, Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket, aktörer inom skogssektorn och intresseorganisationer.

Det är framförallt de myndigheter som producerar statistiken, som har kontakt med statistikens användare. Dessa myndigheter är Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och SLU.

1.2 Statistikens innehåll

Sammanhållen statistik fördelad på de fyra formerna formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor vid föryngringsavverkning, samt improduktiv skogsmark. Arealer i hektar, samt andel av total skogsmark i Sverige redovisas både för formernas hela ytor och för ytor som har reducerats från överlapp mellan formerna. Där det är möjligt görs regional redovisning på län, naturgeografiska regioner och landsdelar.

1.2.1 Objekt och population

De fyra delmängder, d.v.s. målpopulationer, som ingår i statistiken, benämns här som *former*. De nämns i regeringsuppdraget (N2018/04159/SK), som de delmängder vilka statistiken ska fördelas på. Formerna är:

1. Formellt skyddad skogsmark
2. Frivilliga avsättningar
3. Hänsynsytor vid föryngringsavverkning
4. Improduktiv skogsmark.

¹Regeringsbeslut N2018/04159/SK ”[Uppdrag att, inom ramen för det nationella skogsprogrammet, utarbeta en sammanhållen och regelbunden statistik om areal skogsmark](#)”
Regeringsbeslut N2019/01826/SMF – N2019/00866/SMF ”[Uppdrag att, inom ramen för det nationella skogsprogrammet, utarbeta en sammanhållen och regelbunden statistik om areal skogsmark](#)”

² Riksrevisionen RiR 2018:17 ”[Skyddet av värdefull skog](#)”

Med anledning av metodmässiga och juridiska skillnader mellan formerna, samt att statistiken inte är värderad i relation till nationella eller internationella mål, kan summeringar av de fyra formerna vara missvisande. I den officiella statistiken summeras de därför inte.

Eftersom formerna definieras i det regeringsuppdrag som har gett upphov till statistikprodukten, utgör de intresse- och målpopulation i undersökningen. Dessa stämmer väl överens med statistikens observationspopulationer.

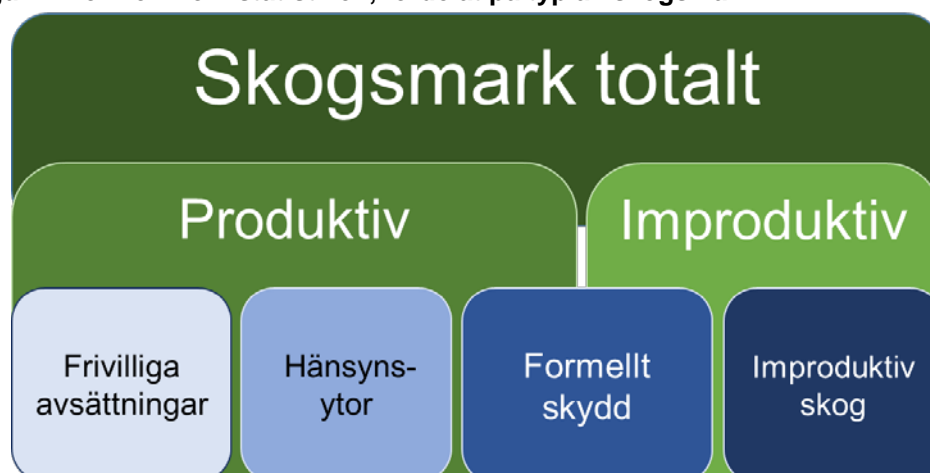
Formellt skyddad skogsmark är ett samlingsbegrepp för olika instrument för skydd av skogsmark, vilka bestäms av lagar, förordningar, ingångna avtal och enskilda beslut. I den här statistiken ingår skogsmark inom instrumenten nationalparker, naturreservat med föreskrifter mot skogsbruk, biotopskyddsområden, naturvårdsavtal och Natura 2000 med utpekade skogshabitat. Även beslutade men ännu ej gällande naturreservat och biotopskyddsområden ingår, likväl som markersättningar för blivande naturreservat, samt arealer inom Naturvårdsverkets överenskommelse med Fortifikationsverket. Ekoparksavtal och vitryggsavtal ingår i instrumentet naturvårdsavtal. För tydlighetens skull särredovisas de som en egen kategori i delar av den officiella statistiken.

Frivilliga avsättningar är områden med produktiv skogsmark för vilka markägaren frivilligt har fattat beslut om att inte utföra åtgärder som kan skada naturvärden, kulturmiljöer eller sociala värden. Områdena ska finnas dokumenterade i plan eller annan handling.

Hänsynsytor är mindre områden produktiv skogsmark som frivilligt eller enligt skogsvårdslagen lämnats vid föryngringsavverkning.

Improduktiv skogsmark är skogsmark som inte kan producera i genomsnitt mindre än en kubikmeter virke per hektar och år. Exempel på sådan mark är trädbevuxna myrar och bergimpediment, samt stora delar av fjällbjörkskogen.

Figur 1. Former inom statistiken, fördelat på typ av skogsmark

Storleken på rutorna motsvarar inte formernas faktiska arealer eller storleksförhållanden sinsemellan.

Målobjekt i undersökningen är bearbetningar av de fyra formerna.

- *Formellt skyddad skogsmark* bygger på totalundersökning av registerdata och anses därför stämma väl överens med målobjekt.

- *Frivilliga avsättningar* undersöks både med hjälp av registerdata och med insamling via enkäter. Ett visst bortfall i insamlingen leder till att målobjekt inte helt stämmer överens med observationsobjekt.
- *Hänsynsytor* bygger delvis på skattningar och stickprovsundersökning i fält, vilket leder till skillnader mellan målobjekt och observationsobjekt.
- *Improduktiv skogsmark* bygger på stickprovsundersökning i fält. Medelfelet skattas som mycket lågt, vilket betyder att överensstämmelsen mellan målobjekt och observationsobjekt är god.

1.2.2 Variabler

De variabler som ska ingå i statistiken definieras i regeringsuppdrag (N2018/04159/SK) och utgör därmed intressevariabler. De variabler som efterfrågas är de fyra formerna, inklusive en uppdelning av formellt skydd på olika instrument för skydd. Statistiken ska även redovisas på variablerna "produktiv skogsmark" och "skogsmark totalt", samt variablerna "med/utan överlapp mellan former och instrument". Dessa utgör även SCB:s målvariabler, d.v.s. det SCB har som mål att undersöka.

Statistikredovisningen innehåller de efterfrågade variablerna, vilket betyder att intresse- och målvariabler överensstämmer med observationsvariabler.

1.2.3 Statistiska mått

Centrala målstorheter i undersökningen är arealer i hektar för varje form och instrument, samt andel i procent i förhållande till totala arealer. Arealer i tidsserier redovisas både som nettoförändringar och ackumulerade värden.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas på de redovisningsgrupper som efterfrågas i regeringsuppdrag (N2018/04159/SK). Det är de tidigare nämnda variablerna samt regional redovisning på:

- Ovan/nedan fjällnära gräns
- Naturgeografiska regioner (SUS)
- Landsdelar
- Län

Formellt skyddad skogsmark kan redovisas för alla grupper och regionala indelningar.

Frivilliga avsättningar saknar uppgifter om fjällnära gräns. Viss redovisning på naturgeografisk region görs.

Hänsynsytor saknar uppgifter om fjällnära gräns, naturgeografisk region och län.

Improduktiv skogsmark kan redovisas för alla grupper och regionala indelningar, men förekommer inte på produktiv skogsmark.

1.2.5 Referenstider

Huvudsaklig referenstid är 2018. Redovisning i tidsserier görs också, efter önskemål i regeringsuppdrag (N2018/04159/SK). Referenstidpunkter skiljer sig åt mellan formerna. Där data saknas har skattningar ibland kunnat göras.

Följande referenstidpunkter finns för respektive form:

Formellt skyddad skogsmark: 31 december 2011, 2017, 2018

Frivilliga avsättningar: Årsmedelvärde för 1996, 1998, 2000, 2002, 2006, 2010, 2016, 2018

Hänsynsytor: Treårsmedeltal med midsäsong från 2000/01 till 2014/15, därtill finns enskilda mätpunkter 1993, 1995 och 1997. De senare har vägts samman för en tidserie tillbaka till 1993. Värden för 2016-2018 är skattade utifrån senaste undersökta värde från 2014/15.

Improduktiv skogsmark: Värden avseende 2015 representerar alla referensår p.g.a. mycket små förändringar för formens areella utbredning.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten varierar mellan de fyra formerna, beroende på skillnader i insamling av data, bearbetningsmetoder och kvalitet i dataunderlag. Här följer en kvalitetsbeskrivning av varje form, med tillhörande datakällor.

Formellt skyddad skogsmark

Naturvårdsregistret (NVR)

Uppgifterna i naturvårdsregistret uppdateras och förbättras kontinuerligt. Arealer revideras på grund av förändringar i den geometriska utbredningen av skyddade objekt, exempelvis när en utvidgning eller ny inmätning görs. Under 2010-talet har det genomförts insatser för att förbättra registrets kvalitet i geodata. I flera fall har det inneburit en förändring av objektens ytor. Andra förändringar som kan göras är att felklassade objekt korrigeras.

Nationella marktäckedata (NMD)

Karteringen i NMD baseras på en kombination av satellitdata och information från laserscanning av Sverige. I mindre utsträckning tar den även stöd av befintliga kartunderlag. Den ogeneraliserade produkten har en minsta redovisningsenhet på 1 pixel (0,01 ha), med undantag för vatten som baseras på Lantmäteriets data och åkermark som till största delen baseras på LPIS data från Jordbruksverket.

Aktualiteten för data i NMD 2019 beror på de underliggande datakällorna. Ingående klasser, förväntad noggrannhet och karteringsmetodik framgår av NMD:s produktbeskrivning gpt.vic-metria.nu/data/land/NMD/NMD_Produktbeskrivning_NMD2018Basskikt_v1_0.pdf

Navet

Statistikens tillförlitlighet bedöms som god. Fel kan dock förekomma och är då av typen felmätta arealer, fel vid registrering i systemet, ej uppdaterad status för ärende eller fel vid uttag av statistik ur registret.

Ett moment vid bildandet av biotopskyddsområden och naturvårdsavtal är att avgränsa området i fält. Gränsen digitaliseras och läggs in i Navet. Uppgifterna i Navet uppdateras och förbättras kontinuerligt, t.ex. genom att

arealer revideras p.g.a. förändringar i den geometriska utbredningen, exempelvis genom att en utvidgning eller ny inmätning har gjorts av objektet.

Sveaskogs beståndsregister över skyddad areal i ekoparksavtal

Sveaskog har tillhandahållit geodata 2019-02-23 över beståndsindelning av områden som ingår i samtliga ekoparker. Endast områden med målklass Naturvård orörd (NO) och Naturvård skötsel (NS) har analyserats och medräknats i statistiken. Uppgifter och avgränsning i kartan kommer från Sveaskog. Noggrannheten och kvaliteten på de aktuella beståndens avgränsningar är oklar.

Bergvik Skogs beståndsregister (vitryggsavtal)

Avseende beståndsindelningen för vitryggsavtalet kommer uppgifter och avgränsning i kartan från Bergvik Skogs beståndsregister. Noggrannheten och kvaliteten på de aktuella beståndensavgränsningar är oklar.

Sedan avtalet tecknades har arealer av de ursprungligen ingående områdena bytts ut mot områden som bedöms ge högre nytta för den vitryggiga hackspetten. De områden som har utgjort underlag för statistiken i den här produkten är de geodata som togs fram i samband med byten av områden 2017. Utgångspunkten vid analysen har varit att områden i aktuella data har varit gällande ända sedan det första vitryggsavtalet tecknades.

Frivilliga avsättningar

Statistikens tillförlitlighet för de sex största fastighetsägarna är god. Den omfattar totaluppgifter från register som levereras som geodata till Skogsstyrelsen för bearbetning av eventuella överlapp. För den del av statistiken som samlas in via enkäter till certifikatinnehavarna finns felkällor kring bortfall och felaktiga svar.

Svarsfrekvensen på enkäten är mycket bra, endast någon enstaka aktör med liten areal har totalt bortfall. Ytterligare några aktörer har partiellt bortfall där de t.ex. inte kan dela upp arealen ovan och nedan fjällnära, men kan redovisa en totalareal.

Felaktiga svar hanteras via rimlighetskontroller, t.ex. mot tidigare år. Svar som inte följer definitionen, som enbart produktiv skogsmark och ej överlappande mot formellt skydd, riskerar att ge en viss överskattning. Det hanteras via intermittenta kvalitetsstudier. För icke certifierade fastighetsägare finns motsvarande felkällor, men där är bortfallet större; cirka 50 procent i tidigare undersökningar.

Hänsynsytor

Statistikens tillförlitlighet är god för mätsäsongerna 2000/2001 till 2014/2015 med data från Polytax, samt skattningar från enskilda uppföljningar 1993, 1995 och 1997. Det är från dessa mätperioder dataunderlag är baserade på inventering i skogen. Årtal efter 2015 bör ses som preliminära eller prognoser.

Två kontrollinventeringar har utförts inom Polytax. Inventeringspersonalen har även gjort årliga kalibreringsövningar för att säkerställa inventeringens kvalitet.

Hänsynsarealens medelfel har beräknats för säsongerna 2000/2001 till 2014/2015. Den varierar beroende på vilken kategorisering och årtal det rör sig om. För ägartyper är medelfel för större delen av tidserien mellan 6–8 procent och 8–10 procent i början och slutet av tidserien där observationerna är något färre. På landsdel och med femårsmedelvärden ligger medelfelet huvudsakligen mellan 6–13 procent. Enstaka år i början och slutet av tidserien ökar medelfelet till 12–15 procent.

Improduktiv skogsmark

SLU Riksskogstaxeringen

Statistikens tillförlitlighet för total areal skogsmark är mycket god. Det statistiska medelfelet skattas till 0,8% för hela landet och med 1-5% för regionerna³.

Produktiv skogsmark

Statistikens tillförlitlighet för total areal produktiv skogsmark är mycket god. Det statistiska medelfelet skattas till 0,9% för hela landet och med 1-7% för regionerna.

Improduktiv skogsmark

Statistikens tillförlitlighet för total areal improduktiv skogsmark är god. Det statistiska medelfelet skattas till 2,3% för hela landet och med 4-13% för regionerna.

2.2 Osäkerhetskällor

Flera osäkerhetskällor påverkar statistikens kvalitet. De varierar mellan de fyra formerna beroende på skillnader i metoder för insamling och bearbetning, registerkvalitet etc. Se även avsnitt 2.1 *Tillförlitlighet totalt*.

Här nämns de viktigaste osäkerhetskällorna för varje form:

Formellt skyddad skogsmark

Kvalitetssäkringen av nya indata NMD 2019 har pågått parallellt med statistikproduktionen. Vissa delar, såsom generalisering av skogsmark, har inte hunnit göras på ett kvalitetssäkert sätt, utan står som en utvecklingsinsats i kommande produktionsomgångar.

Brister i fullständighet och kvalitet för vissa register som data hämtas från.

Frivilliga avsättningar

Uppgifter för mindre fastighetsägare och icke certifierade fastighetsägare har vissa kvalitetsbrister, p.g.a. bortfall vid insamling av data och felaktiga svar. Osäkerhetsmått är dock väl utredda och dokumenterade.

Avsaknad av heltäckande register med geodata.

Hänsynsytor

Undersökningen har inte genomförts under de senaste åren. Därför är de senaste värdena skattade utifrån senaste undersökta värde från 2014/15. En ny hänsynsuppföljning är under utveckling.

³ Avser SUS-regioner. Se ”Regioner” under Definitioner och förklaringar.

Skattningar p.g.a. stickprovsundersökning. Osäkerhetsmått är dock väl utredda och dokumenterade.

Avsaknad av heltäckande register med geodata.

Improduktiv skogsmark

Skattningar p.g.a. stickprovsundersökning. Osäkerhetsmått är dock väl utredda och dokumenterade.

2.2.1 Urval

Formellt skyddad skogsmark

Undersökningen bygger på totalregister. Inget urval görs därmed.

Frivilliga avsättningar

Datainsamlingen sker med tre olika metoder beroende på fastighetsägartyp:

För sex större fastighetsägare inhämtas geografiska data i sin helhet. De står för 47 procent av arealen frivilliga avsättningar.

För övriga certifierade skogsägare inhämtas arealuppgifter via en årlig enkät, ställd till den som innehar ett direktcertifikat eller ansvarar för ett gruppcertifikat inom FSC alternativt PEFC. Svaren bygger på totaluppgifter från register alternativt stickprov ur register. De står för 37 procent av arealen frivilliga avsättningar.

För icke certifierade fastighetsägare inhämtas arealuppgifter intermittent via enkät. De står för 17 procent av arealen frivilliga avsättningar.

Hänsynsytor

Inventering har gjorts via undersökningen Polytax (P0/1), regelbundet under åren 1999 till 2017. Där drogs ett stickprov av avverkningsanmälningar för förnygringsavverkning, enligt urvalsmetoden Probability Proportional to Size (PPS). Avverkning i ädellövskog ingick inte i urvalet.

Arbete pågår nu med att utveckla en ny hänsynsuppföljning, med syfte att ersätta Polytax.

Improduktiv skogsmark

Statistiken bygger på en stickprovsundersökning, till största delen baserad på fältinventering av provytor i hela landet. Se även www.slu.se/centrumbildningar-och-projekt/riksskogstaxeringen/

2.2.2 Ramtäckning

Formellt skyddad skogsmark

Ramtäckningen är god. Uppgifter om samtliga objekt per instrument för skydd finns i indata till statistiken. Osäkerheten varierar mellan de register som används i statistikproduktionen för olika instrument. Se även avsnitt 2.1 *Tillförlitlighet totalt*.

Frivilliga avsättningar

Bra ramtäckning avseende de sex största fastighetsägarna, p.g.a. totalundersökning för dem och för att de levererar underlag av bäst kvalitet. Även god ramtäckning avseende övriga certifierade skogsägare.

Kvalitetsbrister föreligger främst avseende icke certifierade markägare. Se även avsnitt 2.1 *Tillförlitlighet totalt*.

Hänsynsytor

Brister i ramtäckning beroende på att statistiken bygger på stickprovsundersökning. Se även avsnitt 2.1 *Tillförlitlighet totalt*.

Improduktiv skogsmark

Brister i ramtäckning beroende på att statistiken bygger på stickprovsundersökning. Se även avsnitt 2.1 *Tillförlitlighet totalt*.

2.2.3 Mätning

Formellt skyddad skogsmark

Följande koordinatsatta register har använts vid produktion av statistiken:

- Nationalparker, naturreservat och skogligt biotopskyddsområde, med status gällande och ursprungligt gällandedatum t.o.m. 2018-12-31. Från VIC Natur 2019-02-08.
- Natura 2000 SCI-områden med utpekade skogshabitat, från VIC Natur 2019-03-08.
- Naturreservat, beslutat och överklagat, ursprungligt beslutsdatum t.o.m. 2018-12-31. Från VIC Natur 2019-02-06.
- Skogligt biotopskyddsområde, beslutsdatum t.o.m. 2018-12-31, lagakraftvunnet datum fr.o.m. 2019-01-01 samt områden som saknar lagakraftvunnet datum. Från Skogsstyrelsen 2019-02-14.
- Naturvårdsverkets naturvårdsavtal, avtalsdatum start t.o.m. 2018-12-31. Från VIC Natur 2019-01-02.
- Skogsstyrelsens naturvårdsavtal, avtalsdatum t.o.m. 2018-12-31. Från Skogsstyrelsen 2019-02-21.
- NO/NS bestånd inom Sveaskogs ekoparker och Bergviks vitryggsavtal, från Skogsstyrelsen 2019-02-26 resp. 2019-02-13
- Skyddsvärda statliga skogar och urskogsartade skogar, SNUS, ägda av Fortifikationsverket, uttag i VIC-Natur 21 december 2018.
- Områden på Fastighetsverkets mark efter samråd 1 april 2010.
- Markersättningar från FIDOS: NV-fastigheter med statusen "Ägd" från 2019-01-02, intrång från 2019-01-11 och bidrag från 2019-01-11 (avtals- resp. beslutsdatum t.o.m. 2018-12-31).
- Föreskrifter mot skogsbruk, VIC Natur 2019-01-08.
- Natura Naturtypskartering NNK 2019-01-03.
- Länsgränser från Statistiska Centralbyrån 2019.
- Fjällnära gräns från Skogsstyrelsen 2019-02-28.
- Nationella Marktäckedata bas ogeneraliserad från VIC Natur 2019-04-04.
- Nationella Marktäckedata produktivitetsskikt ogeneraliserad från VIC Natur 2019-04-04.
- Riksskogstaxeringen (SLU), Skogsdata 2018

Naturvårdsregistret (NVR)

Uppgifter om formellt skyddad natur i Sverige är till stora delar hämtade från Naturvårdsverkets centrala register över skyddade områden, Naturvårdsregistret (NVR), i databasen VIC-Natur. Det registeruttag som ligger till grund för statistiken med referensdatum 2018-12-31 gjordes i februari 2019. Det omfattar områden som har beslutats och vunnit laga kraft senast den 31 december 2018.

Enligt 33 § områdesskyddsförordningen ska länsstyrelsen föra ett register över beslut i naturvårdsärenden och andra förhållanden på naturvårdens område. Naturvårdsverket ska föra ett sammanfattande nationellt register. Med stöd av denna paragraf har Naturvårdsverket meddelat föreskrifter (NFS 2009:5) om registrering av beslut enligt 7 kap. miljöbalken.

Inom ramen för IT-systemet VIC-Natur har Naturvårdsverket och länsstyrelserna ett gemensamt register med både administrativa data och områdesgränser i form av geodata. I kartdatabasen finns både geodata som genereras via naturvårdsarbetet och digitala kartor från Lantmäteriet. Tillsammans underhåller myndigheterna systemet. NVR ersätter det tidigare registret och den s.k. NAVO-databasen, där digitala gränser förts av Lantmäteriet (Metria).

Navet

Navet är Skogsstyrelsens ärendehandläggningssystem för områdesskydd. Det inkluderar samtliga av Skogsstyrelsen beslutade biotopskyddsområden och tecknade naturvårdsavtal. Registret innehåller både administrativa data och geodata i form av polygoner för varje objekt.

De biotopskyddsområden som ingår i statistiken har beslut som vunnit laga kraft fram till och med den 31 december under referensåret. De biotopskyddsområden som är beslutade men som inte vunnit laga kraft presenteras i ett eget instrument inom formellt skydd.

Nationella marktäckedata (NMD)

Nationella marktäckedata (NMD) är en ny kartering av Sverige, med syfte att tillhandahålla grundläggande information om hela landskapet och hur det förändras. Data har tagits fram under ledning av Naturvårdsverket, i samarbete med Havs- och vattenmyndigheten, SCB, Skogsstyrelsen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, samt SLU.

Data består av en baskartering i 25 tematiska klasser, fördelade på tre hierarkiska nivåer. Karteringen är i rasterformat med 10 meters upplösning och en minsta karteringsenhet på ned till 0,01 hektar. Det finns även en generaliserad version. Utöver baskarteringen finns tilläggs-skikt med kompletterande information om objekthöjd, objektäckning, skoglig produktivitet, markanvändning och låg fjällskog.

Karteringen genomfördes under 2017-2019. Delar av kompletterande kartunderlag har referensår 2015. Till statistik med referensdatum 2018-12-31 har den första versionen av NMD använts, vilken publicerades i mars 2019. Enligt plan ska NMD uppdateras regelbundet.

Mer information finns här: www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Kartor/Nationella-Marktackedata-NMD/

Sveaskogs beståndsregister över skyddad areal i ekoparksavtal

Sveaskog har tillhandahållit shapefiler 2019-02-23 över beståndsindelning av områden som ingår i samtliga ekoparker.

Bergvik Skogs beståndsregister (vitryggsavtal)

Inom ramarna för gällande avtal har information om de aktuella bestånden som ingår i avtalet levererats av Bergvik Skog AB, som en bilaga till avtalet.

Frivilliga avsättningar

Datainsamlingen sker med tre olika metoder beroende på ägare.

- För sex större fastighetsägare som tillsammans redovisar sina frivilliga avsättningar, på www.skyddadskog.se, inhämtas geografiska data i sin helhet, årligen. De står för 47 procent av arealen frivilliga avsättningar.
- För övriga certifierade skogsägare inhämtas arealuppgifter via en årlig enkät, ställd till den som innehar ett direktcertifikat eller ansvarar för ett gruppcertifikat inom FSC alternativt PEFC. Svaren bygger på totaluppgifter från register alternativt stickprov ur register. De står för 37 procent av arealen frivilliga avsättningar.
- För icke certifierade fastighetsägare inhämtas arealuppgifter intermittent via enkät. De står för 17 procent av arealen frivilliga avsättningar.

Hänsynsytor; Polytax

Skogsstyrelsen har inventerat hänsyn vid föryngringsavverkning regelbundet mellan 1999 och 2017 i undersökningen Polytax (P0/1). Arbete pågår nu med att utveckla en ny hänsynsuppföljning, med syfte att ersätta Polytax.

I Polytax drogs ett stickprov av avverkningsanmälningar för föryngringsavverkning, enligt urvalsmetoden Probability Proportional to Size (PPS). Avverkning i ädellövskog ingick inte i urvalet. Avverkningsytorna inventerades före avverkning (P0) och sedan efter avverkning (P1), för att följa upp vilken hänsyn som hade lämnats. De typer av hänsyn som ingår i statistiken är hänsynskrävande biotoper, skyddszoner, samt övrig sparad mark med hänsynssyfte. Samtliga är inventerade efter föryngringsavverkning (P1). Impediment och hänsyn till kulturmiljöer ingår inte här.

De redovisade årtalen avser avverkningssäsonger och sträcker sig från sensommar till försommar efterföljande år. Antalet inventerade objekt varierade i P1, men var mellan 600 och 700 från avverkningssäsongen 2009/2010 till 2012/2013, och därefter 250 till 350 de sista två säsongerna som inventerades. Även den totala mängden avverkningsanmälningar som inkommer till Skogsstyrelsen varierar från år till år, bland annat beroende på konjunktur, väder och skogsskador. Sedan 2010 har avverkningsanmälningarna varierat mellan 50 000 och 70 000 per år.

Improduktiv skogsmark, SLU Riksskogstaxeringen

SLU är statistikansvarig myndighet för officiell statistik över skogsmark, där den totala arealen skogsmark i Sverige skattas med hjälp av Riksskogstaxeringen. Det är en stickprovsundersökning till största delen baserad på fältinventering av provytor i hela landet.

2.2.4 Bortfall

Formellt skyddad skogsmark

Statistiken bygger endast på registerdata och saknar därmed bortfall. Däremot förekommer enstaka saknade värden i de register som används. Se även avsnitt 2.1 *Tillförlitlighet totalt*.

Frivilliga avsättningar

Bortfall förekommer i de fall enkäter används för insamling av data. Bortfallet är störst för icke certifierade fastighetsägare, som undersöks intermittent. I tidigare undersökningar har det varit cirka 50 procent. Se även avsnitt 2.1 *Tillförlitlighet totalt*.

Hänsynsytor

Statistiken bygger på stickprovsundersökning i fält och saknar därmed bortfall. Se även avsnitt 2.1 *Tillförlitlighet totalt*.

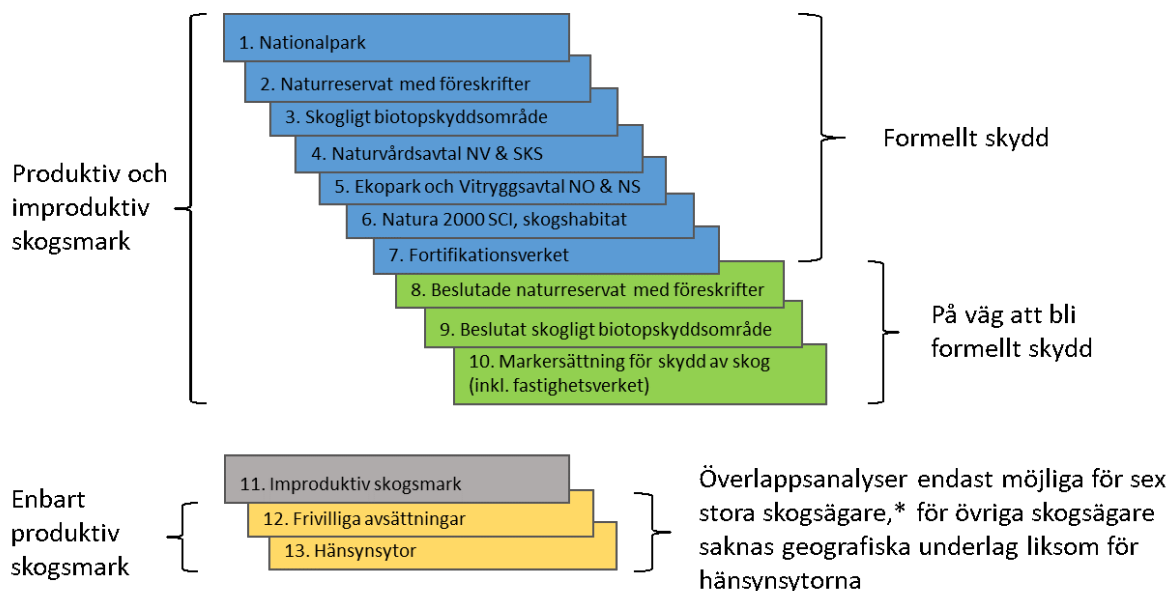
Improduktiv skogsmark

Statistiken bygger på stickprovsundersökning i fält och saknar därmed bortfall. Se även avsnitt 2.1 *Tillförlitlighet totalt*.

2.2.5 Bearbetning

Där det är möjligt redovisas arealer både som produktiv skogsmark och som skogsmark totalt. Statistiken visar totalareal för varje form, eller instrument inom formellt skydd, samt nettoareal utan överlapp mellan formerna eller instrument. Överlapp har reducerats enligt hierarkin i Figur 2.

Figur 2. Exkludering av överlappande arealer skogsmark

* Bergvik Skog, Holmen Skog, SCA Skog, Statens fastighetsverk, Sveaskog och Svenska kyrkan

2.2.6 Modellantaganden

Formellt skyddad skogsmark

För naturreservat har endast de delar som har föreskrifter mot skogsbruk räknats som skyddade, i enlighet med lagstiftningen. Inom Natura 2000-områden (SCI) med utpekade skogshabitat, inkluderas endast de delar som karterats som potentiella skogshabitat i Natura Naturtypskartan (NNK). Ekoparksavtal och vitryggsavtal inkluderar enbart arealerna inom naturvårdsmål där skogen lämnas orörd eller naturvårdsmål med naturvårdande skötsel (NO och NS).

De olika instrumenten har lagts samman enligt prioritetsordningen i Figur 2, i syfte att exkludera överlappande ytor och därmed undvika dubbelräkning av arealer.

NMD 2019 har använts för beräkning av formellt skyddad skogsmark, både avseende produktiv och total skogsmark. NMD 2019 har även använts för att ta fram den totala arealen skogsmark, vid beräkning av andel formellt skyddad skogsmark, eftersom det har ansetts ge bättre kvalitet om samma register används i alla delar av beräkningen.

Definition av skogsmark

Karteringsmetoden för det som i NMD benämns som skogsmark har anpassats till definitioner i Skogsvårdslagen, där höjd mer än 5 meter och krontäckning mer än 10 procent definieras. Generaliseringen av data har anpassats för att i möjligaste mån skapa en avgränsning av skogsmark, en så kallad skogsmark, som är jämförbar med de regler som används i Riksskogstaxeringen (RT). NMD har utvärderats mot fältinventerade punkter i RT och jämförts med skattade arealuppgifter för skogsmark därifrån.

Överensstämmelsen mellan klassningen av skogsmark i NMD och fältinventerade punkter i RT bedöms vara mycket bra. Jämförelser av den skattade skogsmarksarealen i RT och motsvarande areal i NMD stämmer bra på nationell nivå, men det finns variationer på länsnivå. När den skattade arealen av skogsmark i RT jämförs med NMD:s areal av skogsmark så har NMD nationellt sett 4 procent mindre skogsmark än RT. Jämförs tilläggsinformation för produktivitet, ogeneraliserad version, så har NMD nationellt sätt 2 procent mindre produktiv skogsmark än RT. Det finns större avvikelser på länsnivå.

Det tidigare underlaget för beräkning av naturtyper inom formellt skydd var Naturtypskartering av skyddade områden i Sverige (KNAS). KNAS hade en avgränsning av skogsmark som var baserad på Lantmäteriets terrängkarta från 2000-2006. Även övriga naturtypsklasser i KNAS baserades på material och metoder med delvis annan definition.

Frivilliga avsättningar

För de frivilliga avsättningar där det funnits tillgång till geodata, har överlappsanalyser gjorts mot formellt skydd och mot ägoslagskarteringen i NMD. Ytor som överlappar formellt skydd, annat ägoslag eller improduktiv skogsmark har tagits bort.

För arealuppgifter som har inhämtats via enkät har viss bearbetning behövts för att hantera totala och partiella bortfall. Det har gjorts genom användning av hjälpdata, imputering av tidigare års svar eller via medelvärdesimputering från övriga svarande.

Arealen frivilliga avsättningar för icke-certifierade markägare har beräknats via ny skattning av icke-certifierad produktiv skogsmark multiplicerat med andel frivilliga avsättningar för denna grupp, vid uppföljningen för år 2010.

Hänsynsytor

Statistiken avser rullande treåriga medelvärden. För att kunna samredovisa hänsynsarealer med de andra formerna har säsongsnoteringen i tabeller och figurer förenklats. Normalt redovisas midsäsongen för ett treårsmedelvärde. Men i tabellerna med sammanhållen statistik finns behov av att ange enbart ett årtal. Det blir då det första årtalet i midsäsongen som visas. T.ex. avser 2012 egentligen säsongerna 2011/2012, 2012/2013 och 2013/2014.

Med data från Polytax-inventeringen skattas andelen hänsyn, d.v.s. arealen hänsyn i relation till föryngringsavverkad areal. Här ska istället arealen hänsyn redovisas. För att åstadkomma det har de skattade andelarna hänsynsytor kombinerats med statistik om avverkad areal från Riksskogstaxeringen.

I den här statistiken ska skattningar fram till och med 2018 redovisas. Det är inte möjligt med statistiken om hänsynsytor, eftersom de senaste treårsmedelvärdena avser säsongerna 2013/14 till 2015/16. För att kunna ge en uppskattning fram till 2018 har utvecklingen av hänsynsarealen hållits konstant från det senaste skattade värdet. Med det menas att samma andel hänsyn som tidserierna slutat på, har återanvänts med nya skattningar av avverkad areal från Riksskogstaxeringen. Det har kunnat användas fram till treårsmedelvärdet med säsongen 2016/2017. Därefter saknas statistik om slutavverkad areal och senaste hänsynsarealerna adderas i två år fram till 2018.

Tidserien för skattningarna från Polytax-inventeringen har sin början kring år 2000. I de ackumulerade värdena som redovisas här ingår en uppskattning av hänsynen som lämnats från 1993 fram tills skattningar från Polytax tar vid. Det gjordes tre enskilda utredningar där hänsynen inventerades; 1993, 1995 och 1997. För de mellanliggande åren har medelvärden av andelen hänsyn skapats. Inventeringarna från 1993 och 1995 inkluderade dock bara hänsynsytor som var mindre än 0,5 ha. Det gör att hänsynsarealen är underskattad för perioden 1993 till 1996.

Ingen separat tidserie utan överlapp kan skapas för hänsynsarealen, eftersom inventeringar är baserat på ett stickprov och det finns inte geografiska data för samtliga årtal och hänsynsytor. Hänsynen inventeras vid föryngringsavverkning på produktiv skogsmark och därför bör inget överlapp finnas mot formellt skyddad mark eller improduktiv skogsmark. En uppskattning av överlapp mot frivilliga avsättningar gjordes i arbetet med skogliga konsekvensanalyser (SKA15), som visade att det fanns ett överlapp på motsvarande 1,6 procent av den avverkade arealen. Det motsvarar nästan 3 000 hektar vid en avverkad areal på 185 000 hektar. Studien gjordes på data

som fanns för årtalen 2008–2012 från Polytax. Därför finns inte tillräckligt underlag för att kunna säga hur överlapp för hela tidserien ser ut.

Riksskogstaxeringen

Den totala arealen skogsmark, liksom produktiv och improduktiv skogsmark, skattas av Riksskogstaxeringen.

För att ta bort arealer som överlappar formellt skydd, har SLU beräknat den improduktiva skogsmarkens andel av total skogsmark inom formellt skydd (med NMD 2019 som underlag). Andelen har multiplicerats med skattningen av total areal improduktiv skogsmark enligt Riksskogstaxeringen. Det ger arealen improduktiv skogsmark inom formellt skydd. Därefter har den totala skattningen av total areal improduktiv skogsmark enligt Riksskogstaxeringen reducerats med areal improduktivt inom formellt skydd. Beräkningen har utförts länsvis och ovan/nedan fjällnära gränsen. Därefter har regionernas och hela landets sammanlagda reducerade areal beräknats.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Preliminär statistik redovisas för formen hänsynsytor, referenstid 2016-2018. Det är oklart om definitiva uppgifter kommer att beräknas för dessa år.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Statistiken har framställts i ett myndighetsövergripande projekt, som startade sommaren 2018 och resulterade i publicering av statistik sommaren 2019. Statistiken har framställts vid olika tidpunkter hos de ingående myndigheterna, både före och under projektiden. Utöver produktion och sammanställning av statistik har mycket tid ägnats åt diskussioner om innehåll, redovisningsformer etc.

Eftersom årets produktion inbegriper mycket utvecklingsarbete går det inte att bedöma vad som kommer att vara normal årlig produktionstid för produkten.

Referenstidpunkt varierar mellan de olika formerna:

Formellt skyddad skogsmark

Referenstidpunkt är den 31 december vid referensåret.

Frivilliga avsättningar

Statistiken beskriver årsmedelvärde.

Hänsynsytor

Statistiken beskriver rullande treåriga medelvärden. För att kunna samredovisa hänsynsarealer med de andra formerna har säsongnoteringen i tabeller och figurer förenklats. Normalt redovisas midsäsongen för ett treårsmedelvärde. Men i tabellerna med sammanhållen statistik finns behov av att ange enbart ett årtal. Det blir då det första årtalet i midsäsongen som visas. T.ex. avser 2012 egentligen säsongerna 2011/2012, 2012/2013 och 2013/2014.

Improduktiv skogsmark

Statistiken beskriver årsmedelvärde.

3.2 Frekvens

I enlighet med regeringsuppdrag (N2018/04159/SK) ska statistiken årligen sammanställas. Publicering ska ske senast den sista juli varje år från och med 2019.

De olika formernas referenstidpunkter varierar, se avsnitt 3.1 *Framställningstid*. Uppgifter om formellt skyddad skogsmark och improduktiv skogsmark samlas in årligen. Undersökningarna om frivilliga avsättningar och hänsynsytor görs intermittent.

3.3 Punktlighet

Enligt ursprungligt regeringsbeslut skulle statistiken publiceras den sista april 2019. Eftersom den tidpunkten var före den vanliga publiceringen av delmängderna Formellt skydd och Improduktiv skogsmark, fattades ett nytt beslut om senareläggning av publicering. Nytt publiceringsdatum blev 27 juni 2019. Statistiken publicerades då.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Resultaten från undersökningarna presenteras i Statistiska Meddelanden serie Na 41. Resultaten finns även inlagda i Statistikdatabasen på SCB och sammanfattas i en statistiknyhet. Allt publicerat material finns tillgängligt på SCB:s webbplats, produktsidan www.scb.se/MI0605.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Naturvårdsverket

Mer information om Skyddad natur finns på Naturvårdsverkets webbplats. www.naturvardsverket.se/Amnen/Skyddad-natur/

Kartverktyget Skyddad Natur

Naturvårdsverkets webbkarta Skyddad natur är ett verktyg för att hitta skyddade områden i en viss kommun eller län, statistik för enskilda objekt med specifika syften, beslutsmyndigheter eller årtal för bildande. Informationen kommer från det nationella naturvårdsregistret och databasen över Sveriges Natura 2000-områden, samma källor som ligger till grund för statistiken över Skyddad natur.

skyddadnatur.naturvardsverket.se/

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen publicerar officiell statistik om bland annat biotopskyddsområden och naturvårdsavtal på skogsmark.

www.skogsstyrelsen.se/statistik/

Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU

SLU producerar och publicerar officiell statistik om Sveriges skogsmark, inom undersökningen Riksskogstaxeringen.

www.slu.se/centrumbildningar-och-projekt/riksskogstaxeringen/

4.3 Presentation

I SM finns diagram, tabeller, kartor och beskrivande text. Statistiknyheten är en sammanfattning av text och statistik i SM, utifrån vad som anses vara mest intressant för allmänhet och media. I Statistikdatabasen publiceras årligen återkommande statistik i tidsserier.

4.4 Dokumentation

Ytterligare dokumentation finns i den bakre delen av SM. Information om delmängdernas framställning och kvalitet finns på de ansvariga myndigheternas webbplatser, se länkar i föregående avsnitt.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

I de fall statistiken redovisas i tidsserier, är jämförelser över tid av god kvalitet. Fotnoter vid tabeller och diagram anger om faktorer som påverkar kvaliteten ska tas i beaktande.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

De fyra formerna skiljer sig åt avseende:

- juridik, innebörd och varaktighet
- metod för insamling av indata
- möjlighet att reducera överlapp mellan former och undvika dubbelräkning av arealer
- kvalitet och upplösning i dataunderlag

Med anledning av dessa skillnader, samt att statistiken inte är värderad i relation till nationella eller internationella mål, kan summeringar av de fyra formerna vara missvisande. I den officiella statistiken summeras de därför inte.

5.3 Sammanvändbarhet i övrigt

Se avsnitt 2.2 *Osäkerhetskällor*.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Arealer redovisas avrundat till jämna 100-tal. I de fall summeringar redovisas är de beräknade på icke avrundade värden. Avrundade värden kan inte summeras till korrekta värden.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

SCB:s statistik inom denna produkt ingår i Sveriges officiella statistik (SOS). För den gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt SCB:s föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)).

C Bevarande och gallring

SCB gör ingen egen direktinsamling av data till denna undersökning. Statistiken bygger på statistik producerad av andra myndigheter. Gallring av uppgifter är därför inte aktuellt för SCBs del.

Ett exemplar av samtliga trycksaker och elektroniska publikationer levereras till Kungliga biblioteket i form av pliktexemplar.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte för de undersökningar som statistiken baseras på.

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken används som underlag för att beräkna *Forest Available for Wood Supply* vilket rapporteras regelbundet (vart 5:e år) till det pan-Europeiska samarbetet Forest Europe.

F Historik

2019 redovisades för första gången en sammanhållen statistik för de fyra formerna formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor vid föryngringsavverkning och improduktiv skogsmark.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistikmyndigheten SCB
Kontaktinformation	Karin Hedeklint, enheten Samhällsbyggnad och turism
E-post	mark.vatten.gis@scb.se
Telefon	010 - 479 45 14